



Stadskanaal verlicht flexibel en op maat

Goed voorbeeld energiezuinige openbare verlichting

Over de Taskforce Verlichting - OVL

De Taskforce Verlichting voert, in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Milieu, activiteiten uit om energiezuinige verlichting in Nederland tot de standaard te maken en lichthinder te beperken.

Zie www.taskforceverlichting.nl. De projectgroep Openbare Verlichting (OVL) richt zich op het realiseren van energiebesparing in de openbare verlichting.

In de projectgroep werken marktpartijen, overheidsorganen en brancheverenigingen samen.

Zie www.agentschapnl.nl/openbareverlichting.



Dit is een publicatie van:

Taskforce Verlichting - Openbare Verlichting (OVL)

p.a. Agentschap NL - NL Energie en Klimaat

Croeselaan 15

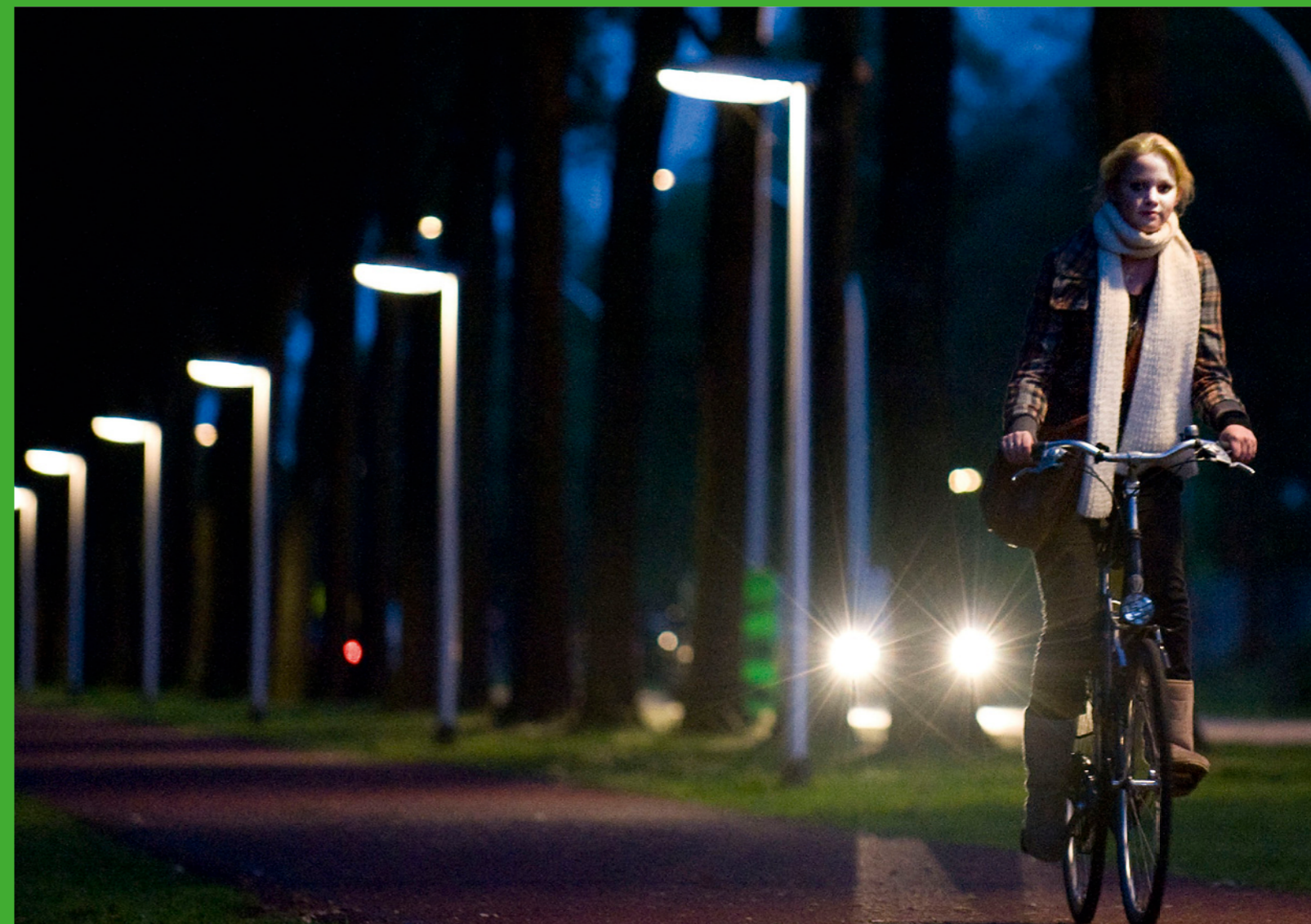
Postbus 8242 | 3505 RE Utrecht

T +31 (0) 88 602 26 62

E openbareverlichting@agentschapnl.nl

© Agentschap NL | november 2010

Publicatie-nr. 2TFVL1021





“Flexibel omgaan met openbare verlichting is onze oplossing om energie te besparen. Dankzij een innovatief telemanagementsysteem krijgt die flexibiliteit vorm. Daarnaast besparen we ook door het donker weer een plek te geven in het landelijk gebied. Maar wil een fietser in dat gebied 's avonds wel licht op het fietspad, dan is er een knop om het licht aan te doen. Licht op aanvraag”,
Henk Ensing, Stadsbeheer Stadskanaal.

In het kort

De gemeente Stadskanaal verwoordde in haar beleidplan ‘Verlichting op Maat’ de ambitie verantwoord met energie om te gaan en licht alleen te gebruiken als het noodzakelijk is. Daaruit volgden concrete maatregelen, zoals het gebruik van dimmers en ledverlichting en het vervangen van conventionele armaturen. Een dynamisch telemanagementsysteem, dat lichtmasten direct laat communiceren met de computers van de afdeling Stadsbeheer, staat in deze aanpak centraal.

Aanleiding

Aanvankelijk wilde de gemeente alle lichtmasten in het landelijk gebied weghalen, om zo de kwaliteit van het donker te respecteren en energie te besparen. Dit streven werd vastgelegd in het beleidsplan Openbare Verlichting 2005, maar leverde heftige reacties op bij inwoners van Stadskanaal. De gemeente besloot daarop kritisch naar de plannen te kijken en nieuw beleid te maken waarin flexibel omgaan met licht het uitgangspunt vormde. De ambitie om veertig procent energiebesparing te realiseren in de openbare verlichting bleef ongewijzigd.

Aan de slag

Het nieuwe beleid kwam op interactieve wijze tot stand door burgers en wijkvertegenwoordigers direct te betrekken bij de visievorming. De afdeling Stadsbeheer zocht ondertussen naar technische oplossingen om de flexibiliteit te waarborgen. De zoektocht leidde naar een technisch systeem, waarmee lichtmasten op afstand worden aangestuurd; het zogenoemde dynamisch telemanagement. Via dit telemanagementsysteem communiceren lichtmasten direct met de computers van Stadsbeheer waardoor een geavanceerd beheer mogelijk is. Dimmen gebeurt bijvoorbeeld volledig automatisch. Bovendien houdt het systeem rekening met verkeersintensiteit, weersomstandigheden en aanwezigheid van fietsers. Naast optimale sturing biedt telemanagement de mogelijkheid om het energieverbruik per lamp te registreren.



Projectinformatie

Gemeente:	Stadskanaal
Provincie:	Groningen
Project:	Verlichting op maat.
Kenmerk:	Goed voorbeeld van een kleinere gemeente die erg actief bezig is en al veel maatregelen heeft getroffen.
Ambitie:	Verantwoord omgaan met energie.
Maatregelen:	Het dynamisch maken van de verlichtingsinstallatie in combinatie met ledverlichting.
Besparing:	40 procent energie op de openbare verlichting en 65 procent besparing op onderhoudskosten.
Projectdata:	2010 - 2020
Meer informatie:	Henk Ensing, Stadsbeheer, gemeente Stadskanaal 0599-631421.

Concrete maatregelen

In 2010 en 2011 wordt dertig procent van alle lichtmasten vervangen op basis van het nieuwe beleid. Ondanks de meerkosten van 150 euro per lichtmast besloot de gemeenteraad die investering te doen. ‘Vervangen moeten we toch’, zo luidde de redentatie. In 2020 moeten 4000 lichtmasten en 7000 armaturen zijn vervangen door ledverlichting die klaar is voor dynamisch telemanagement; dat is 87 procent van alle verlichting. De terugverdientijd van het telemanagementsysteem is naar schatting tien jaar. Naast de invoering van een nieuw systeem geeft de gemeente Stadskanaal invulling aan de wens om het donker te koesteren. Zo gaat in de nachtelijke uren de verlichting in buitengebieden uit. Wel is een aantal lichtmasten voorzien van een lichtknop voor fietsers die licht willen in het donker. Want ook hier luidt het devies: Verlichting op Maat.

Behalve het moderniseren en automatiseren van de verlichting wil de gemeente aan de slag met het toepassen van lichte toeslagmaterialen in verhardingen. Een hogere reflectiewaarde van wegen bespaart op de verlichtingsinstallatie – minder lichtmasten – wat zich ook weer vertaalt in minder energieverbruik.

Resultaten

Naast een energiebesparing die oploopt tot veertig procent bespaart het dynamisch telemanagement de gemeente tot 65 procent op onderhoudskosten. Het systeem monitort mast, armatuur en lamp waardoor controlerondes en replacement niet nodig zijn. Telemanagement registreert bovendien het energiegebruik op straatniveau wat een direct en nauwkeurig inzicht in de besparing oplevert.

Lessons learned

- Om openbare verlichting energiezuinig te maken, bestaan inmiddels vele technische mogelijkheden. Maak daar gebruik van en ga op zoek naar een passende toepassing
- Neem de eisen en wensen van bewoners serieus en betrek ze bij projecten om draagvlak te creëren.
- Durf als bestuurder te investeren in nieuwe lichtmasten – zeker als deze toch vervangen moeten worden.